

📍 **Kruispunt**

“Deeltijds werk is niet altijd een oplossing voor minder stress”

Theun Pieter van Tienoven maakt deel uit van de onderzoeksgroep TOR aan de Vrije Universiteit Brussel en doet onderzoek naar tijdsbesteding, ook van gezinnen. “Mannen doen nog altijd voornamelijk betaald werk en vrouwen nemen het overgrote deel van het huishoudelijk werk en de kindzorg voor hun rekening”, zegt deze onderzoeker, zelf ook papa van drie jonge kinderen én lid van de Gezinsbond. **Lutgard Vrints**

“Als je bij mensen informeert naar hun bezigheden in de vrije tijd, dan focussen ze vrijwel altijd op het uitzonderlijke: een kinderfeestje, een sportwedstrijd van hun kind, of een zondagmiddag met de kinderen naar de grootouders. Over hun dagelijkse gewoonten, dat wat ze écht doen, hoor je bijna niemand iets zeggen: alweer de was gestreken, alweer een luier ververst, alweer om zes uur ’s morgens opgestaan om te gaan werken... Toch is dat net heel interessante informatie voor een onderzoeker, want zo krijg je pas een goed beeld van het dagelijkse leven in een samenleving. Tijdsbestedingsonderzoek wil de alledaagse gewoonten in kaart brengen. Als we weten wie wat wanneer doet, zegt dat veel over onze maatschappelijke normen, afspraken en tradities.”

Drukker dan vroeger?

“De voorbije vijftien jaar is de tijdsbesteding van gezinnen in ons land om de vijf jaar onderzocht, zodat we ook over een langere periode de evolutie zien.

Aan de bevraging uit 2013 hebben zo-wat 5.600 Belgen uit 2.500 gezinnen deelgenomen. De resultaten geven aan dat er de afgelopen vijftien jaar niet echt sprake is van een verandering in onze dagelijkse gewoonten. Anders dan wat je vaak hoort, zijn we dus niet méér gaan werken. En ook avondwerk en nachtwerk komen nauwelijks meer voor. Wat wel opvalt, is dat mensen meer dan vroeger het gevoel hebben dat ze het druk hebben.”

“Dat heeft verschillende verklaringen. Ten eerste versnelt ons leven aanzienlijk onder invloed van de nieuwe technologie. De indeling van onze dag is grotendeels gelijk gebleven, maar we doen veel meer én veel meer tegelijk op bepaalde tijdstippen van de dag. De hoeveelheid e-mails die we op ons werk verwerken, is daar een mooi voorbeeld van. Bovendien verhoogt de technologie ook de sociale druk op mensen om ‘iets van hun leven te maken’. Via sociale media posten we berichten en foto’s van wat we allemaal doen – en dat zijn

veelal onze bijzondere belevenissen. We spiegelen ons daaraan en willen minstens evenveel of misschien wel meer dan onze virtuele vrienden beleven. Dat brengt stress met zich mee. Daar komt nog bij dat ons dagelijks leven sterk georganiseerd is volgens gemeenschappelijke tijdsstructuren: werktijden, schooltijden, openingstijden, ‘maal-tijden’, ‘bed-tijden’, maar die overlappen elkaar vaker dan vroeger. Als bijvoorbeeld werk- en schooltijd met elkaar in conflict komen, levert dat ook tijdsdruk op.”

Genderbril

“Het bleek ook interessant om de resultaten door een ‘genderbril’ te bekijken. Iedereen heeft immers in zekere mate vooroordelen over wat mannen en vrouwen moeten of zouden moeten doen in onze samenleving. Al van jongs af krijgen kinderen zo’n ‘genderbril’ opgezet. De sterkte van de glazen hangt af van de mate waarin de omgeving van het kind (school, ouders, vrienden...) de verschillen tussen man en vrouw benadrukt. We zijn ons vaak te weinig bewust van onze eigen genderbril en beschouwen hem als de norm voor onszelf en de rest van de samenleving. Door te kijken hoe vrouwen en mannen dag in dag uit samenleven, zien we hoe sterk die bril in onze samenleving is.”

“De indeling van onze dag is grotendeels gelijk gebleven, maar we doen veel meer én veel meer tegelijk”

“Zo merken we dat mannen nog altijd voornamelijk betaald werk doen. Vrouwen nemen het overgrote deel van het huishoudelijk werk en de kindzorg voor hun rekening, en zij combineren dat in meer of mindere mate met een eigen job. Dat komt door onze genderbril, die ons verwachtingspatroon mee bepaalt. Mannen hebben het eigenlijk nog altijd veel makkelijker dan vrouwen in onze samenleving. Hun rol is dezelfde gebleven als vroeger: werken om de kost te verdienen. Dat levert veel voordelen op, want een job wordt door de samenleving zowel financieel als sociaal erg gewaardeerd. Daardoor voelen mannen zich niet echt gemotiveerd om het traditionele rollenpatroon te doorbreken. Vrouwen die uit gaan werken, breken wél met hun traditionele rol, maar ze voelen zich daarin meestal onvoldoende gesteund. Daardoor blijven ze altijd schipperen tussen twee veeleisende rollen, de verantwoordelijkheid voor

het gezin én voor een job. Welke keuze je als vrouw ook maakt, het lijkt nooit goed. Word je huisvrouw, dan krijg je commentaar dat die keuze rolbevestigend is. Kies je voor een

“De huidige gendernorm is nog altijd sterk uit balans”

carrière, dan betreed je de ‘mannenwereld’ die daar te weinig voor openstaat én meestal blijf je nog verantwoordelijk voor de gezinstaken.”

Deeltijds werk

“Met betrekking tot de stress die mensen daadwerkelijk ervaren, deden we een paar opmerkelijke vaststellingen. Bijvoorbeeld: deeltijds werkende vrouwen met een voltijds werkende man hebben meer stress dan voltijds werkende vrouwen met een voltijds werkende man, terwijl het bij die mannen net omgekeerd is. Hoe dat komt, weten we niet precies, maar ik vermoed dat mannen met een deeltijds werkende vrouw bijna alle gezinsverantwoordelijkheden op haar schouders leggen. En dat is eigenlijk te veel voor één persoon, zelfs als die deeltijds werkt. Als beiden voltijds werken, doet de man ook meer in het huishouden, en is de stress ‘beter verdeeld’. Maar zelfs wanneer vrouwen voltijds werken, dragen ze nog altijd het gros van de gezinslast, zo blijkt uit ons onderzoek. Nog opvallend: vrouwen houden minder vrije tijd over dan mannen.

Of de situatie er eventueel anders uitziet in holebigezinnen, is moeilijk te zeggen. De steekproef telde te weinig holebigezinnen om daar representatieve uitspraken over te doen.”

“Organisaties als de Gezinsbond kunnen helpen een antwoord te bieden op die ongelijke verdeling van huishoudelijke taken, en de extra druk op de schouders van vrouwen. Allereerst door de gendernorm te doorbreken. Zo’n norm werkt vaak heel onbewust. Het begint dus met beseffen dat de gendernorm er is en daar vervolgens ook heel bewust mee omgaan, vooral naar onze kinderen toe. Kinderboeken, speelgoed, films, kleding... bevestigen vaak de klassieke rolopvattingen en leggen zo een norm op. Dat geldt voor vrouwen én voor mannen. De huidige gendernorm is niet eerlijk naar vrouwen én mannen. Hij is nog altijd sterk uit balans. Vandaar dat ik ervoor pleit om het anders te doen.”

📍 www.time-use.be